

OA:s exkursioner år 1930

GUN DAHLVIK

I början av seklet ordnade Ostrobothnia Australis (OA) flitigt exkursioner i Vasa med omnejd. Tack vare att exkursionerna dokumenterades, ibland både i text och bild, har vi idag ett tithåll snart 100 år tillbaka i tiden och kan ta del av och jämföra naturbeskrivningar och artlistor, men också förundras över den allmänna exkursionsutstyrseln. Exkursionerna företogs vanligen till fots, med buss eller med tåg, men även med velociped eller bil. Risöområdet var ett omtyckt resmål, ibland med avstickare i Gamla Vasa till A. J. Dahls trädgård, Yxgärde, eller apotekare Uno Widlunds hem. Dagen kunde också avslutas med middag i Sandviksvillan. I detta avsnitt får vi följa med på exkursioner som företogs år 1930. Texten baserar sig på anteckningar som förts av Björn Jurvelius. Inklippt originaltext är *kursiverad*.

På **palmsöndagen 1930** sökte sig fru Hjördis Lingonblad samt herrarna B. Lingonblad, E. W. Ehrman, E. Sirén, I. Wahlbeck, B. Jurvelius och U. Widlund till **Risötorpet**. *Temperaturen var 0° 13/4 kl. 5.45. Vädret som tidigare under veckans lopp varit gynnsamt, gav anledning till att kallelsekort utsändes till exkursionen, men tyvärr inträffade ett omslag i väderleken så att det var märkbart kyligare och dessutom halvmulet. Följden härav var att observationerna blevo märkbart få, men antecknades dock följande fåglar: Bofinken och staren förekom talrikt, medan bara några exemplar av lärka, gräsand och grönsiska observerades. Lägre djur observerades ej. *Alnus incana* stod i full blom, även delvis utblommad.*

Ditfärden skedde med morgontåget och hemfärden med bil. Medlemmen Ehrman bjöd på smörgåsar igen, och U. Widlund i sitt hem på gott kaffe och god projna.* Han fotograferade deltagarna vid avfärden. *Enskilda sökte sig till Sandviks villa.*

*) Brännvin, även benämning på något bra eller starkt, enligt *Ordbok för Finlands svenska folkmål*.

Från vänster: Ivar Wahlbeck, Björn Jurvelius, Emil Sirén, Erik Ehrman, Birger Lingonblad, Matts "Masse" Widlund, Linnea Widlund, Hjördis Lingonblad.
Foto taget av Uno Widlund den 11 maj 1930.

En månad senare (**11.5.1930**) besöktes **Gamla Vasa** och **Risötorpet** på nytt av fru Hjördis Lingonblad, fröken Lydia E. Eriksson samt herrarna Hugo Gros, Erik W. Ehrman, Emil Sirén, A. J. Dahl, B. Lingonblad, Uno Widlund och B. Jurvelius. *Vädret var varmt (+15°C), något mulet, man kunde vänta regn. Även senare på dagen, mot kvällen, hördes även åskan gå och ett häftigt välbehövligt regn föll. Exkursionen var den bästa man kunde vänta sig ity att många observationer gjordes. Vid Risötorpet diskuterades möjligheterna för uppförandet av en observationsstation d.v.s. åstadkommandet av en liten av bräder uppförd stuga. Idén skulle föras vidare, om möjligt.*

Avfärden skedde med Vasa – Roparnäs – Gamla Vasa bussen kl. 9.15 fm, och hemfärden med samma buss kl. 2.30 em. Kl. 9.50 besöktes A. J. Dahls trädgård där följande växter blommade:

Scilla sibirica, Anemone nemorosa, A. hepatica, A. Ranunculoides,

Pulsatilla halleri, *Primula sp.*, *Arabis alpina*, *Crocus sp.*, *Stellaria media*,
Corydalis nobilis, *C. solida*.

Även uppgavs blommande i *Gla Vasa*

Taraxacum sp., *Arabis arenosa* * *suecica*

Kl. 10.45 anlände exkurenterna till Risötorpet där solen sken och humlorna surrade. Utsikten var den bästa möjliga och fladan låg alldeles torr. Kaffe och smörgåsar framtogs och under den angenämaste samvaro förflöt den härliga förmiddagen till kl. 1.15 e.m. då uppbrott skedde. Kaffe intogs å apoteket mellan kl. 2–2.30 e.m. då apot. Widlund på det mäst gästfria sätt uppträdde som värd.

Observationer vid Risötorpet.

Blommande växter:

Caltha palustris, *Ribes alpinum*, *Veronica verna*, *Oxalis acetosella*,
Myosurus minimus, *Viola tricolor*, *Salix caprea* * *phylicifolia*

Observerade djur.

Däggdjur (Mammalia)

Hermelin (*Foetorius erminea*) ett exemplar; samt tydliga gångar av sorkar

Fåglar (Aves)

Buskskvätta (*Saxicola rubetra*), Trädpiplärka (*Anthus trivialis*), Lövsångare (*Phylloscopus trochilus*), Orre (*Tetrao tetrix*), Storspovar (*Numenius arquatus*), Enkla beckasinen eller Horsgöken (*Telenatius gallinago*), Fiskgjuse, ett par (*Pandion haliaëtus*), Blå kärrhök (*Circus cyaneus*), Gräsänder (*Anas platyrhynchos*) samt på väg stadda flyttfåglar

Insekter. (Insecta)

1) Skalbaggar (*Coleoptera*)

Jordlöparen (*Carabus arvensis*), Knäpparen (*Elater sp.*)

2) Fjärilar (*Lepidoptera*)

Lobophora corpinata, *Brephos partenias*, *Micropteryx sp.*, *Larentia miata*,
Depressaria aplana

3) Skinnbaggar (*Hemiptera*)

Vattenmätare (*Gerris sp.*) i alla vattensamlingar

Onsdagen den **23 juli 1930** företogs en extra exkursion till **Risöfladan** av E. Sirén, B. Jurvelius och Uno Widlund med fru och sonen Masse. *Ditfärden och hemfärden skedde med buss.*

Kl. ½ 3 den 23/7 företogs exkursionen till Risöfladan och kl. ½ 7 e.m. återvände

Tryckande hetta och skral fjärilsfångst vid Risöfladan den 23 juli 1930. Från vänster: Masse Widlund, Björn Jurvelius, Emil Sirén, Linnea Widlund. Foto: Uno Widlund.

exkurenterna då mat intogs på apoteket hos Widlund. Vid Risö togs denna bild av herr Widlund.

En oerhörd torka rådde och tryckande hetta. Allt var uttorkat så man vid Risö t.ex. kunde alldeles fritt och lätt gå till den utanförbelägna holmen.

Fjärilfångsten var dålig —

*Det rovfågelpar som den 11/5 30 troddes vara fiskgjusen (*Pandion haliaëtus*) kretsade åter över samma ställen som i våras. Man kan ifrågasätta bestämmningens riktighet av dessa 2 fåglar. De synes ha byggt sitt bo i vassen och icke i träd?*

Följande växter observerades i fladan:

*Typha latifolia, Sparg. minimum, Phragmites communis, Agrostis alba, Scirpus tabernaemont., Sc pal * uniglumis, Eriophorum blad, Equisetum heleocharis, Carex canescens, C. acuta, C. aquatilis angripna av sotsvamp, Galium palustre, Nuphar luteum, Comarum palustris, Menyanthes blad*

Björn Jurvelius

Den sista dokumenterade exkursionen för året företogs söndagen den **14 september 1930** till herr **Erik Asplunds hönsgård i Gerby** och **kommerserådet Fr. Tikanojas villa "Meriniemi"**. Med på färden var herrarna U. Widlund, J. J. Holmström, Erik W. Ehrman, A. J. Dahl, J. Näse, E. Hagman och B. Jurvelius. Fru Widlund deltog *som extra*. *Som färdledare funkionerade mag. E. Hagman. Senare anlände till exkursionen herrar E. Sirén och J. Wallin.*

Vädret något mulet, men annars vackert, temperatur 12°C.

Avfärden skedde med apot. Holmströms stora och goda bil kl. 12. Även Näse närvar med sin bil. Även hemfärden skedde med bil. Asplunds hönsgård besöktes mellan kl. 12.25–12.40. Tikanojas villa besågs 12.45–1.15. Några deltagare stannade något längre härstädes. Vi hänvisar i övrigt till tidningsreferatet på motstående sida.

— **Ostrobothnia Australis,**
Svensk-Österbottniska Samfundets naturvetenskapliga underavdelning, företog senaste söndag sin sedvanliga höstexkursion, som denna gång omfattade två sevärdheter i stadens norra omgivningar, nämligen hr Erik Asplunds hönsgård och kommerserådet Fr. Tikanojas trädgårdsanläggningar å villa Meriniemi.

Vardera inrättningen tilldrog sig exkurrenternas stora intresse. Hr Asplunds hönsgård med dess besättning av omkr. 800 rasrena vita Leghornhöns gav ett övertygande bevis för att hönskötseln, om den bedrivs med omsorg och enligt moderna och rationella principer, kan bliva en lönande gren av lantushållning. Allt vad hr Asplunds hönsgård kan producera avsettes utan svårighet i Vasa, och det ekonomiska utbytet är tillfredsställande. Tack vare praktiska anordningar kan man i den moderna hönsgården undgå besväret med eldning även i vårt vinterklimat. Det gäller endast att se till att luftventilationen är jämn och fri från drag och att golvet är täckt med torvströ till nödig tjocklek.

Efter det intressanta besöket i hönsgården ställdes kosan till kommerserådet Tikanojas villa, där trädgården trots den sena årstiden erbjöd mycket sevärt för de botaniskt intresserade exkurrenterna. Hela villaanläggningen med med sina konstverk och sina om utmärkt omsorg och intresse vittnande planteringar av olika slag väckte allmän beundran.

Exkurrenterna mottogos på vartdera stället med stor välvilja och återvände mycket nöjda från utfärden, som gynnats av det härligaste sensommarväder. Ett 10-tal medlemmar deltog i exkursionen.